

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudcem Alešem Korejtkem ve věci

žalobce: T. T.

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2024, č. j. MPSV – 2024/179497-919,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2024, č. j. MPSV – 2024/179497-919, **se ruší a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce od července 2021 pobíral příspěvek na péči ve výši 13 900 Kč měsíčně, neboť posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení v Pardubicích dospěl k závěru, že žalobce je osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), jelikož není schopen bez pomoci jiné fyzické osoby zvládat 6 základních životních potřeb (orientace, komunikace, stravování, oblékání, obouvání, tělesná hygiena a osobní aktivity). Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení v Pardubicích určil atypickým autismus s problémovým chováním, úzkostmi, poruchou pozornosti s hyperaktivitou.

2. V lednu 2023 bylo z důvodu skončení platnosti posouzení stupně závislosti žalobce na pomoci jiné fyzické osoby zahájeno z moci úřední správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Po provedeném řízení bylo rozhodnuto (rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 12. 5. 2023, č. j. 5589/2023/HOC, ve spojení s rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 24. 10. 2023, č. j. MPSV – 2023/223673-919), že žalobce není schopen zvládat pouze dvě základní životní potřeby (osobní aktivity a péče o zdraví) posuzované podle § 9 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v rozhodném znění (dále též „zákon o sociálních službách“), a proto nejde o osobu do 18 let věku, která se dle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Pokud v minulosti posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení v Pardubicích dospěl k závěru, že žalobce je osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III, jednalo se dle žalovaného [resp. posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, pracoviště v Hradci Králové (dále též „PK MPSV“), která posuzovala zdravotní stav žalobce v odvolacím řízení] o posudkový omyl.
3. Proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 24. 10. 2023, č. j. MPSV – 2023/223673-919, sp. zn. SZ/MPSV-2023/115514-919, podal žalobce žalobu, v níž namítal, že ke zlepšení jeho zdravotního stavu nedošlo, přesto se nyní vyslovené posudkové závěry odlišují od těch dřívějších, aniž by bylo řádně vysvětleno, z jakého důvodu. Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích následně rozsudkem ze dne 27. 3. 2024, č. j. 50 Ad 13/2023 – 35, rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 24. 10. 2023, č. j. MPSV – 2023/223673-919, zrušil a zavázal žalovaného, aby v dalším řízení obstaral nový posudek PK MPSV, v němž se PK MPSV vypořádá se všemi rozhodujícími skutečnostmi a vyjádří se ke schopnosti žalobce zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých neuznaných životních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018 – 27, bod 19). Současně soud zdůraznil, že odůvodnění posudku musí být opřeno o zcela individuální poznatky týkající se funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého stavu účastníka řízení na jeho schopnost zvládat základní životní potřeby, nikoliv pouze o obecné negativní vymezení, že účastník řízení netrpí závažnějšími zdravotními postiženími, která by implikovala nezvládání uvedených základních životních potřeb (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020–33, a rozsudek téhož soudu ze dne 14. 11. 2023, č. j. 5 Ads 8/2023 – 25, bod 33). Dále soud uvedl, že si je vědom toho, že záznam ze sociálního šetření je pouze důkaz podpůrný a že stěžejním důkazem je posudek lékaře, respektive posudkové komise (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2021, č. j. 8 Ads 303/2021 – 27, bod 11, a judikaturu tam citovanou, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 4. 2022, č. j. 6 Ads 33/2021 – 28, bod 18), to ovšem neznamená, že není povinností posudkového lékaře či PK MPSV se k případným rozporům mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posuzujících lékařů (byť jen stručně) vyjádřit, PK MPSV musí adekvátně reagovat na výsledek sociálního šetření (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2023, č. j. 6 Ads 252/2022 – 35, bod 18). Vhodným prostředkem pro odstraňování zásadních rozporů mezi závěry sociálního šetření a posudkovým hodnocením pak může být i osobní vyšetření posuzovaného posudkovým lékařem nebo posudkovou komisí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013–25, či rozsudek téhož soudu ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015–27, bod 39). Konečně soud

připomněl i to, že je povinností správních orgánů řádně vysvětlit, z jakých důvodů odnímají (respektive snižují) v minulosti přiznanou dávku a že tato povinnost platí i v případě odnímání příspěvku na péči (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2014, č. j. 1 Ads 52/2014–23, bod 29). Je-li příčinou odnětí (snižování) dávky posudkový omyl, musí být přesvědčivé zdůvodněno, v čem by tento omyl měl spočívat, resp. z jakých konkrétních odborných důvodů nemohou dřívější posudkové závěry obstát (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2014, č. j. 9 Ads 51/2014–27, bod 21).

4. Žalovaný v dalším řízení požádal PK MPSV o zpracování nového posudku. PK MPSV dospěla opět k závěru, že žalobce není schopen zvládat pouze dvě základní životní potřeby (osobní aktivity a péče o zdraví) posuzované podle § 9 zákon o sociálních službách, a proto nejde o osobu do 18 let věku, která se dle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Žalovaný následně rozhodnutím ze dne 16. 8. 2024, č. j. MPSV – 2024/179497-919, odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Pardubicích ze dne 12. 5. 2023, č. j. 5589/2023/HOC, potvrdil.
5. Proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 8. 2024, č. j. MPSV – 2024/179497-919, podal žalobce opět žalobu, v níž namítal, že „*není schopen normálního života bez péče další osoby, musí o něho být pečováno i v těch oblastech, ve kterých by měl zvládat sebe obslužnost sám*“. Dle žalobce posudek PK MPSV není úplný, nebyl zohledněn výsledek sociálního šetření a nebyl hodnocen funkční dopad jeho psychického postižení na schopnost zvládat sporné základní životní potřeby. Jelikož žalobou napadené rozhodnutí ze zmíněného posudku PK MPSV vychází, mělo by být zrušeno a věc by měla být žalovanému vrácena k dalšímu řízení.
6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě setrval na závěrech obsažených v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, a proto není nezbytné tyto závěry reprodukovat. Nadto, jak mnohokrát uvedl Nejvyšší správní soud (viz např. rozsudky ze dne 15. 1. 2021, č. j. 7 Ads 435/2019–34, bod 10, ze dne 28. 11. 2019, č. j. 7 As 71/2018–31, bod 34, ze dne 31. 10. 2019, č. j. 7 As 303/2019–49, bod 15, ze dne 29. 3. 2016, č. j. 5 As 74/2015–56, ze dne 25. 11. 2015, č. j. 2 Afs 174/2015–45), „*je to žalobce, kdo určuje rozsah a meze přezkumu napadeného rozhodnutí v podobě žalobních bodů, a „správní soud je tak povinen vypořádat se pouze s žalobní argumentací*“. Pokud správní rozhodnutí z určitého důvodu nedosahuje požadované kvality, aby obstálo v soudním přezkumu, nemůže tyto nedostatky zhojit správní orgán ani dodatečným vyjádřením k žalobě či ke kasační stížnosti (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 1 A 629/2002–25, č. 73/2004 Sb. NSS, či rozsudek téhož soudu ze dne 27. 10. 2003, č. j. 2 A 552/2002–25, popř. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015–27, bod 49).
7. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí [přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.)] a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
8. Podle § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách se příspěvek na péči (dále jen „příspěvek“) poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.

9. Podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách se osoba do 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve
- a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři základní životní potřeby,
  - b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb,
  - c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb,
  - d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět základních životních potřeb,
- a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby. Dle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost. Podle § 9 odst. 3 zákona o sociálních službách se schopnost zvládat základní životní potřebu uvedenou v odstavci 1 písm. j) nehodnotí u osob do 18 let věk
10. Z § 9 zákona o sociálních službách dále plyne, že při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplyvá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „vyhláška č. 505/2006 Sb.“).
11. Pro posouzení zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči je třeba odborných lékařských znalostí, kterými disponují speciální posudkové komise. Pro účely odvolacího správního řízení, jehož předmětem je příspěvek na péči, posuzuje zdravotní stav osoby posudková komise zřízená žalovaným na základě § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v rozhodném znění. V řízeních, v rámci, nichž je rozhodováno o příspěvku na péči, se musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Stěžejním důkazem v tomto řízení je lékařský posudek, a proto je na něj kladen požadavek úplnosti a přesvědčivosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009–53). Tento požadavek vychází z premisy, že odborné závěry, které jsou v posudcích vysloveny, nemohou být přezkoumávány ze strany správních orgánů či soudů, neboť ty k takovému posouzení nedisponují potřebnými znalostmi (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015,

- č. j. 3 Ads 129/2014–24). V řízeních o žalobách proti rozhodnutím, jež jsou založeny na zmíněných posudcích, proto správní soudy podrobují posudky testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013–34, ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014–37, ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014–60, anebo ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014–23).
12. V odůvodnění zrušujícího rozsudku ze dne 27. 3. 2024, č. j. 50 Ad 13/2023–35, soud uvedl, co musí být dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu obsahem posudku PK MPSV, aby jej bylo možno považovat za jednoznačný, úplný a přesvědčivý. Je totiž povinností žalovaného požadovat po posudkových komisích Ministerstva práce a sociálních věcí takové posudky, které těmto požadavkům vyhovují. Žalovaný však v dalším řízení tuto povinnost nesplnil, když se spokojil s posudkem PK MPSV, který je neúplný.
13. Předně soud v posudku PK MPSV ze dne 16. 7. 2024 postrádá zcela individuální poznatky týkající se funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého stavu účastníka řízení na jeho schopnost zvládat základní životní potřeby orientace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena či výkon fyziologické potřeby. U těchto základních životních potřeb bylo jejich neuznání odůvodněno pouze tím, že žalobce netrpí závažnějšími zdravotními postiženími, která by implikovala nezvládnutí uvedených základních životních potřeb. Takové zdůvodnění je dle judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2022, č. j. 1 Ads 482/2020–33, a rozsudek téhož soudu ze dne 14. 11. 2023, č. j. 5 Ads 8/2023–25, bod 33) nedostatečné. Nadto PK MPSV nebylo respektováno pravidlo, dle kterého se zvládnutí dané životní potřeby posuzuje skrze dílčí aktivity vymezené pro jednotlivé potřeby v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. [viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014–37, ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015 – 27, bod 31, ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016 – 22, ze dne 25. 4. 2019, č. j. 8 Ads 271/2018 – 34, bod 18, či rozsudek téhož soudu ze dne 25. 3. 2022, č. j. 5 Ads 38/2021 – 26, bod 19 (je tomu tak proto, že nezvládnutí byť jen jedné z vymezených aktivit znamená nezvládnutí dané životní potřeby § 2a vyhlášky)].
14. Stejně tak PK MPSV nijak explicitně nereagovala na výsledek sociálního šetření (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2023, č. j. 6 Ads 252/2022 – 35, bod 18), kde je např. uvedeno, že *„žalobce s cizími lidmi nekomunikuje“*, neorientuje se časem a místem (*„čas neodhadne“*, *„roční období plete, dny také plete“*, *„při pravidelné navykklé cestě autem nepozná, kde je“*), *„nemívá pocit hladu ani žízně, neřekne si“*, *„s oblékáním musí výrazně pomáhat matka, sám nezvládne“*, *„sám si ruce neumyje“*, *„zuby nevyčistí si“*, potřebuje kontrolu po výkonu fyziologické potřeby apod. Záznam ze sociálního šetření je sice pouze důkaz podpůrný a stěžejním důkazem je posudek lékaře, respektive posudkové komise (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2021, č. j. 8 Ads 303/2021 – 27, bod 11, a judikaturu tam citovanou, či rozsudek téhož soudu ze dne 22. 4. 2022, č. j. 6 Ads 33/2021 – 28, bod 18), to ovšem neznamená, že není povinností posudkového lékaře či PK MPSV se k případným rozporům mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posuzujících lékařů alespoň stručně vyjádřit.
15. Konečně PK MPSV přesvědčivě nezdůvodnila, v čem měl spočívat posudkový omyl, v důsledku kterého správní orgány v minulosti konstatovaly, že žalobce není schopen bez pomoci jiné fyzické osoby zvládat 6 základních životních potřeb (orientace, komunikace, stravování, oblékání, obouvání, tělesná hygiena a osobní aktivity), resp. z jakých konkrétních odborných důvodů nemohou dřívější posudkové závěry obstát (viz např.

rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2014, č. j. 9 Ads 51/2014 – 27, bod 21). PK MPSV v posudku uvedla, že „uznání III. stupně závislosti lékařem referátu OSSZ Pardubice ze dne 5. 1. 2022 považuje za posudkový omyl i v kontextu s psychologickým vyšetřením klinického psychologa PhDr. P., X, ze dne 14. 9. 2022. Jednoznačné zjištění dětského autismus nebylo testy prokázáno. A u posuzovaného chlapce nedošlo k posudkově významnému zhoršení zdravotního stavu“. Tato konstatování však nelze hodnotit jako přesvědčivé zdůvodnění toho, proč nemohou dřívější posudkové závěry obstát, zvláště když ani lékař OSSZ Pardubice v roce 2022 nepovažoval za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce dětský autismus, nýbrž atypickým autismus s problémovým chováním, úzkostmi, poruchou pozornosti s hyperaktivitou. Taktéž nebylo tvrzeno posudkově relevantní zhoršení zdravotního stavu žalobce, nýbrž pouze to, že se zdravotní stav žalobce od posledního posouzení nezměnil.

16. Ze všech shora popsanych důvodů není dle názoru soudu možno hodnotit posudek PK MPSV jako úplný a přesvědčivý [ostatně i Nejvyšší správní soud hodnotí jako neúplné a nepřesvědčivé ty posudky, které neobsahují zhodnocení jednotlivých dílčích aktivit vymezených pro jednotlivé sporné základní životní potřeby v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. – viz např. rozsudek ze dne 24. 9. 2021, č. j. 5 Ads 52/2020–68, bod 26]. Žalovaný na pochybení PK MPSV nijak nezareagoval, přičemž tato vada je sama o sobě důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí.
17. Na tomto místě soud dodává, že si je vědom toho, že subjektivní vnímání zdravotních potíží žalobcem či jeho zákonným zástupcem nemůže být samo o sobě podkladem pro závěr o jeho neschopnosti zvládat určitou životní potřebu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2019, č. j. 5 Ads 135/2018 – 19), resp. že subjektivní, ničím neobjektivizovaná tvrzení nemohou vést k závěru o nezvládnutí životní potřeby (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2022, č. j. 5 Ads 38/2021 – 26, bod 22). Soud také v této věci nijak nehodnotí, zda je tvrzená neschopnost zvládnout neuznané základní životní potřeby důsledkem objektivního zdravotního stavu žalobce, nebo se jedná o pouhé subjektivní přesvědčení žalobce (zákonného zástupce žalobce). Tato role soudu nepřisluší. Je to právě PK MPSV, která by se touto otázkou měla přezkoumatelným způsobem zabývat a přesvědčivě své závěry odůvodnit způsobem výše popsaným.
18. Soud tedy shrnuje, že rozhodnutí v dané věci bylo závislé především na odborném lékařském posouzení, k němuž je ze zákona povolána právě posudková komise, jednalo se tedy o stěžejní důkaz. Posudek PK MPSV však vykazoval vady zahrnující jeho nepřezkoumatelnost, přičemž tento nedostatek odvolací správní orgán neodstranil (vyžádáním doplnění posudku), čímž se i jeho rozhodnutí stalo nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů (viz obdobně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63, a ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53). Soud proto bez jednání žalobou napadené rozhodnutí zrušil [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (výrok I).
19. V dalším řízení žalovaný opatří posudek PK MPSV, v němž bude (s přihlédnutím k výsledkům sociálního šetření a případně k školským či k psychologickým zprávám) popsán **funkční dopad onemocnění** na schopnost žalobce zvládat jednotlivé dílčí aktivity vymezené pro neuznané základní životní potřeby uvedené v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. (posudek musí být založen na konkrétních individuálních poznatcích o tom, jak se dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce projevuje v každodenním životě

posuzovaného). Zejména bude třeba se zaměřit na ty neuznané základní životní potřeby, které mohou být potenciálně nejvíce dotčeny funkčními dopady pervazivní vývojové poruchy, resp. atypického autismu (specifika poruchy – potíže s komunikací, orientací, osobními aktivitami nebo péčí o zdraví), zejména jde o komunikaci, orientaci, **tělesnou hygienu (event. výkon fyziologické potřeby) a stravování (viz též protokol o jednání ze dne 25. 4. 2025 založený na litu číslo 52 soudního spisu)**. Pokud dle PK MPSV nebude existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu, PK PSMS to u každé sporné dílčí aktivity vymezené pro neuznané základní životní potřeby uvedené v příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. výslovně uvede.

20. Žalovaný v dalším řízení též PK MPSV uloží, aby se vyjádřila i ke zprávě psychiatra MUDr. A. H. ze dne 9. 7. 2024 (v níž je uvedeno, že „*chlapec potřebuje neustálý dohled a dozor dospělé osoby*“, resp. „*potřebuje stálou pomoc a péči dospělé osoby*“), jakož i ke zprávě klinického psychologa¹ Mgr. E. H. ze dne 11. 7. 2024 (v níž je uvedeno, že „*jde o poměrně těžké postižení v oblasti s nutností celodenní intenzivní péče, odborné terapie a dopomoci*“). Vzhledem k tomu, že k 1. 2. 2023 bylo žalobci 8 let, bude nezbytné přihlédnout k tomu, že i zdravé dítě v tomto věku může potřebovat běžný dohled (např. připomenutí - **nelze přiznat příspěvek na péči jen proto, že dítě potřebuje pomoc**, pokud by stejnou pomoc potřebovalo i zdravé dítě stejného věku), pouze pokud je dohled intenzivní, nepřetržitý nebo vyžaduje odborné vedení, jde o nadstandardní péči, která je relevantní pro přiznání příspěvku [přihlíží se pouze k mimořádné míře pomoci nebo dohledu (porovnáváno se zdravými vrstevníky)]. Jinými slovy vyjádřeno, kvalifikovaným důvodem pro pozbytí schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu může být jediné nepříznivé zdravotní stav (srov. § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách), jehož posouzení je věcí odborně medicínskou, nikoliv věcí subjektivní (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 8 Ads 104/2015-34). Určující skutečností je tedy zdravotní stav a rozsah schopností žadatele o příspěvek na péči, tedy objektivně určená míra, v jaké je žadatel o příspěvek na péči na cizí pomoc odkázán, nikoliv rozsah, v jakém mu je tato pomoc k dispozici (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 12. 2014, č. j. 6 Ads 83/2014–80), nebo v jakém si žadatel přeje, aby mu byla k dispozici. Pokud PK MPSV dospěje k závěru, že existují pochybnosti nebo rozpory mezi podklady, provede osobní vyšetření žalobce. Na tomto místě soud připomíná, že Nejvyšší správní soud ve své judikatuře dovodil, že vyšetření by mělo být pravidlem, od kterého se lze odchýlit pouze tehdy, pokud je možno vypracovat jednoznačný, úplný a přesvědčivý posudek na základě písemných podkladů; odklon od tohoto pravidla musí být náležitě odůvodněn jiným způsobem, vždy tedy musí být zohledněny konkrétní okolnosti daného případu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-44, ze dne 31. 7. 2015, č. j. 8 Ads 138/2014-73, a ze dne 28. 4. 2017, č. j. 5 Ads 80/2016-22). Soud ovšem nevylučuje ani jiné způsoby odstranění případných rozporů.
21. Žalobci pak soud připomíná, že skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek je povinen osvědčit žadatel o příspěvek na péči [§ 21 odst. 1 písm. c) zákona o sociálních službách]. Taktéž Nejvyšší správní soud setrval v odůvodnění svých rozhodnutí opakuje, že si je vědom toho, že podle § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“), jsou správní orgány povinny zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné

¹ Při posuzování stupně závislosti osoby lze v případě pervazivních vývojových poruch vcházet i z vyšetření dětského klinického psychologa.

pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jejich úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. Za tímto účelem opatřují správní orgány podklady pro vydání rozhodnutí (§ 50 správního řádu). To ovšem žadatele v řízení o žádosti nezbavuje břemene tvrzení a důkazního břemene, tedy povinnosti označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 správního řádu), mají-li z nich správní orgány vycházet (srov. např. rozsudky ze dne 8. 3. 2018, č. j. 10 Azs 334/2017 – 38, bod 30, ze dne 8. 11. 2018, č. j. 9 Azs 344/2018 – 37, bod 17, ze dne 17. 10. 2018, č. j. 5 Azs 251/2017 – 34, bod 27, ze dne 19. 4. 2018, č. j. 5 Azs 350/2017 – 41, bod 18, či rozsudek ze dne 22. 12. 2016, č. j. 5 Azs 133/2016 – 38). Důkazní břemeno v řízení vedeném na základě žádosti tedy leží primárně na žadateli, nikoliv na správním orgánu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2020, č. j. 7 Azs 192/2019–28, bod 22, ze dne 14. 3. 2019, č. j. 7 Azs 554/2018–31, bod 19, a judikaturu tam citovanou, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2020, č. j. 1 Azs 511/2019–38, bod 27, a ze dne 6. 11. 2019, č. j. 7 Azs 345/2019–22, bod 16). V rozsudku ze dne 2. 11. 2020, č. j. 4 Ads 434/2019–37, pak Nejvyšší správní soud např. ve vztahu k řízení o žádosti o invalidní důchod potvrdil, že *„žadatel o invalidní důchod byl povinen označit důkazy na podporu svých tvrzení (§ 52 s. ř.), a byl tedy povinen prokázat, co sám tvrdí, pokud má správní orgán z jeho tvrzení vycházet (viz rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2019, č. j. 5 Ads 24/2018–39)“*.

22. Dále soud zdůrazňuje, že zdravotní stav žadatele se v daném řízení posuzuje k datu podání žádosti o příspěvek na péči (srov. § 13 zákona o sociálních službách) a změna zdravotního stavu, k níž došlo k pozdějšímu okamžiku, není relevantní. Současně platí, že veškeré podklady k posouzení zdravotního stavu musí žadatel předložit ve lhůtě stanovené orgánem sociálního zabezpečení příslušným k posouzení zdravotního stavu a k podkladům předloženým po uplynutí stanovené lhůty se nepřihlíží (viz §16a odst. 6 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). Případné nové skutečnosti ohledně zdravotního stavu a s tím související schopnosti zvládat základní životní potřeby žalobce může uplatnit v nové žádosti o přiznání příspěvku na péči (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2014, č. j. 1Ads 86/2014–40, bod 23).
23. Právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
24. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalobci podle obsahu žádné náklady nevznikly, a proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Poučení:

Rozsudek, který byl doručen účastníkům, je v právní moci.

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost (mimořádný opravný prostředek) ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Pardubicích dne 30. dubna 2025

Aleš Korejtko v. r.
samosoudce